

Chovatel a ošetřovatel / chovatelka a ošetřovatelka ovcí a koz (kód: 41-046-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů: Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání: Chovatel a ošetřovatel ovcí a koz
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Evidence a označování ovcí a koz	3
Systémy chovu ovcí a koz, údržba stájí a ohrad	3
Manipulace se zvířaty	3
Krmení ovcí a koz	3
Pastva ovcí a koz	3
Péče o zdravotní stav ovcí a koz	3
Reprodukce ovcí a koz	3
Péče o narozená jehňata a kůzlata a o jejich správný růst	3
Získávání mléka na farmě	3
Zpracování kozího a ovčího mléka	3
Orientace v domácí porážce ovcí a koz	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Evidence a označování ovcí a koz

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat vedení prvotní evidence ovcí a koz ve stáji, stájového registru a hlášení do ústřední evidence hospodářských zvířat, vyplnit formulář hlášení o narození zvířat, jejich úhynu, ztrátě a přemístění	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Charakterizovat způsoby označování a označení předvést	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Rozpoznat a charakterizovat 10 základních plemen ovcí a koz chovaných v ČR	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Systémy chovu ovcí a koz, údržba stáji a ohrad

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat systémy chovu pro ovce a kozy	Ústní ověření
b) Předvést čištění a dezinfekci zadaných stájových prostor, případně dojírny	Praktické předvedení
c) Popsat postupy při zakládání a obnově trvalých travních porostů	Ústní ověření
d) Popsat základní pastevní systémy a technologie chovu	Ústní ověření
e) Posoudit stájové prostředí v zadaném objektu pro zvířata, navrhnout případná opatření pro zlepšení zoohygienických podmínek	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Popsat základní opatření vedoucí k zabránění průniku predátorů k ovcím a kozám	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Manipulace se zvířaty

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a předvést správný přístup ke zvířatům	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat a předvést zásady vhodné manipulace se zvířaty a jejich fixaci s ohledem na zákon na ochranu zvířat proti týrání	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Charakterizovat zásady bezpečnosti při práci se zvířaty a vysvětlit nutnost jejich dodržování	Ústní ověření
d) Popsat a demonstrovat přípravu zvířat na nákupní trh nebo výstavu, včetně zásad přepravy zvířat	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Krmení ovcí a koz

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat techniku krmení, vyjmenovat kategorie krmiv	Ústní ověření
b) Rozpoznat minimálně 5 předložených vzorků krmiv, sensoricky posoudit jejich kvalitu a vhodnost pro zkrmování	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Zvolit vhodná krmiva pro určený druh, plemeno a kategorii zvířat s ohledem na roční období	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Vysvětlit význam doplňkových krmiv a premixů	Ústní ověření
e) Popsat způsob správného skladování a manipulace s krmivy	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Pastva ovcí a koz

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat skladbu pastevních a lučních porostů a zásady produkce a konzervace objemných krmiv	Ústní ověření
b) Objasnit zásady a potřebu napájení zvířat s ohledem na pohodu chovu zvířat	Ústní ověření
c) Vysvětlit význam pastvy a charakterizovat jednotlivé systémy pastvy	Ústní ověření
d) Popsat zařízení používaná na pastvinách s pevným oplocením	Ústní ověření
e) Popsat zařízení na pastvinách s elektrickým ohradníkem nebo mobilní elektrickou ohradou	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Péče o zdravotní stav ovcí a koz

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat péči o zdraví ovcí a koz a uvést preventivní opatření, popsat prevenci proti zavlečení chorob do chovu v souladu s veterinárním zákonem a související legislativou a platnou metodikou kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace	Ústní ověření
b) Posoudit zdravotní stav zvířat v chovu, v němž probíhá zkouška a rozpoznat příznaky onemocnění na nemocném zvířeti (ovci nebo koze) nebo na fotografiích a popsat postup při zjištění úrazu nebo onemocnění zvířete	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Změřit teplotu zdravého nebo nemocného zvířete	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Popsat zásady poskytnutí první pomoci při zranění zvířete	Ústní ověření
e) Vysvětlit význam koprologických rozborů v chovech ovcí a koz a odebrat vzorek trusu	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Popsat aplikaci perorálních léčiv	Ústní ověření
g) Předvést ošetřování paznehtů	Praktické předvedení
h) Posoudit trias ovce nebo kozy	Praktické předvedení
i) Popsat ošetření zvířete napadeného predátory	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Reprodukce ovcí a koz

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat způsoby připouštění a inseminace používané u ovcí a koz	Ústní ověření
b) Popsat základní příznaky říje a způsoby jejího vyhledávání u ovcí a koz	Ústní ověření
c) Uvést délku březosti, vlivy na ni působící a způsoby zjišťování gravidity u ovcí a koz	Ústní ověření
d) Uvést specifika péče o březí plemence ovcí a koz	Ústní ověření
e) Popsat příznaky blížícího se porodu u ovcí a koz	Ústní ověření
f) Charakterizovat průběh jednotlivých fází porodu a činnost ošetřovatele při porodu ovcí a koz	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Péče o narozená jehňata a kůzlata a o jejich správný růst

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést a popsat péči o matku a narozená jehňata nebo kůzlata bezprostředně po porodu	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vysvětlit zásady odchovu jehňat a kůzlat do odstavu a jehniček, beránků, koziček a kozlíků po odstavu	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Získávání mléka na farmě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat způsoby a technologické postupy používané při získávání mléka u koz a ovcí	Ústní ověření
b) Předvést dojení kozy nebo ovce	Praktické předvedení
c) Uvést činitele ovlivňující množství a kvalitu získaného mléka	Ústní ověření
d) Vysvětlit význam konzumace ovčího a kozího mléka a uvést jeho složení	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zpracování kozího a ovčího mléka

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Ošetřit ovčí nebo kozí mléko po nadojení	Praktické předvedení
b) Charakterizovat technologie a pomůcky na zpracování mléka	Ústní ověření
c) Uvést hlavní principy a zásady při zpracování mléka	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v domácí porážce ovcí a koz

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a předvést použití pomůcek a vybavení pro domácí porážku malých přežvýkavců	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat zásady omračování a vykrvování malých přežvýkavců	Ústní ověření
c) Uvést správný postup stahování kůže a vykolení jatečné ovce a kozy	Ústní ověření
d) Uvést správný postup chlazení, skladování, bourání a balení masa malých přežvýkavců	Ústní ověření
e) Vysvětlit složení a význam konzumace masa malých přežvýkavců	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na jednotku práce v NSP: <https://nsp.cz/jednotka-prace/chovatel-a-osetrovatel-ov#zdravotni-zpusobilosty>).

Uchazeč musí při vstupu do chovu splňovat požadavky veterinárních předpisů (zákon č. 166/1999 Sb. a vyhláška č. 342/2012 Sb.) a obecně platných pravidel zoohygieny. Pro ověření znalostí a dovedností uchazeče budou kompetence ověřovány nejen ve zkušební místnosti, ale také přímo v zemědělském provozu zaměřeném na chov ovcí nebo koz.

Při ověřování kompetencí formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů a dodržování zásad správné zemědělské praxe. Přitom je nutné posuzovat nejen dosažený výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejhodnějším postupu řešení zadaného úkolu podle daných podmínek pracoviště. Při práci je třeba hodnotit přístup ke zvířatům a respektování požadavků pohody zvířat (welfare). Je vhodné zadávat uchazečům komplexní úkoly, které umožní ověření několika kritérií v rámci jedné i více kompetencí.

U kompetence **Evidence a označování ovcí a koz** pro kritérium b) uchazeč zvolí vhodné pomůcky a metody označení a označení provede. V kritériu c) bude uchazeči předložen obrazový materiál pro rozpoznání 10 plemen ovcí a koz.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání zaměřeném na zemědělství a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v chovu malých přežvýkavců.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v zemědělském nebo veterinárním oboru a alespoň 5 let odborné praxe v chovu malých přežvýkavců nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oboru vzdělání, který se týká chovu hospodářských zvířat.
- c) Vyšší odborné vzdělání v oblasti zemědělství nebo veterinářství a alespoň 5 let odborné praxe v chovu malých přežvýkavců nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oboru vzdělání, který se týká chovu hospodářských zvířat.
- d) Vysokoškolské vzdělání zaměřené na zemědělství nebo veterinářství a alespoň 5 let odborné praxe v chovu malých přežvýkavců nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo praktického vyučování nebo odborného výcviku v oboru vzdělání, který se týká chovu hospodářských zvířat.
- e) Profesionální kvalifikace 41-046-H Chovatel a ošetřovatel / chovatelka a ošetřovatelka ovcí a koz a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v chovu malých přežvýkavců.

Další požadavky:

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.eagri.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- zemědělský provoz zaměřený na chov ovcí nebo koz, ovce nebo kozy
- materiál a prostředky pro čištění a desinfekci prostor chovu ovcí nebo koz
- objemná a jadrná krmiva - minimálně 5 vzorků
- pomůcky pro označování zvířat, pro manipulaci se zvířaty, teploměr, materiál pro odběry vzorků trusu
- pomůcky pro ošetřování paznehtů
- pomůcky a vybavení pro porážku malých přežvýkavců
- materiál a prostředky pro dojení ovcí nebo koz
- dopravník, stroje a zařízení pro přípravu a zakládání krmiv, mechanizace pro odklizení chlévské mrvy
- pastviny, zařízení na pastvinách (patevní oplocení, napájecí systém, fixační zařízení)
- fotografie minimálně 10 plemen ovcí a koz, fotografie minimálně 3 nemocných ovcí a koz
- formulář hlášení o narození zvířat, jejich úhynu, ztrátě a přemístění

K Žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přípravu a přestávky) je 7 až 9 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro zemědělství, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Mendelova univerzita v Brně

Milský statek, s. r. o.

Svaz chovatelů ovcí a koz, z. s.

Institut vzdělávání v zemědělství, o. p. s.